

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **P., spol. s r. o.**, zast. JUDr. Monikou Bakešovou, advokátkou se sídlem v Roudnici nad Labem, Arnoštova 97, proti žalovanému **Celnímu ředitelství Praha**, se sídlem v Praze, Washingtonova 11, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 9. 2005, č. j. 7 Ca 19/2004 – 56,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 9. 2005, č. j. 7 Ca 19/2004 – 56 **se zrušuje**.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým bylo zastaveno řízení o kasační stížnosti stěžovatele směřující proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 5. 2005, č. j. 7 Ca 19/2004 - 44, z důvodu nezaplacení soudního poplatku dle ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“).

Rozsudkem č. j. 7 Ca 19/2004-44 ze dne 11. 5. 2005 zamítl městský soud žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného č. j. 10928/03-21/PV28 ze dne 12. 11. 2003, kterým žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti platebnímu výměru č. j. 26/2003 ze dne 27. 6. 2003, jímž Celní úřad Mělník vyměřil stěžovateli celní dluh ve výši 271 557 Kč.

Městský soud řízení zastavil, neboť stěžovatel nezaplatil soudní poplatek ve stanovené lhůtě. Městský soud odůvodnil zastavení řízení tím, že stěžovatel, nesplnil poplatkovou

povinnost, ačkoli jej soud k zaplacení poplatku vyzval a upozornil, že řízení bude zastaveno, jestliže poplatek ve lhůtě 3 dnů nebude zaplacen.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel kasační stížnost, v níž uvedl, že soudní poplatek zaplatil dne 27. 9. 2005, téhož dne pak bylo doručeno zástupkyni stěžovatele napadené usnesení o zastavení řízení. K úhradě soudního poplatku tedy došlo před tím, než usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci. Z tohoto důvodu pak žádá stěžovatel o jeho zrušení. Dále v kasační stížnosti stěžovatel namítá, že v řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí bylo porušeno jeho zákonem stanovené právo. Přesto, že zaplatit soudní poplatek je povinností osobní, a městský soud měl tedy vyzvat k zaplacení poplatku jak zástupce stěžovatele tak jeho samotného, neučinil tak a výzvu k úhradě soudního poplatku doručil pouze právnímu zástupci stěžovatele. Stěžovatel se tak postupem soudu cítí být zkrácen na svých právech. Odkazuje na judikaturu Ústavního soudu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu důvodů v kasační stížnosti uplatněných a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále s. ř. s.), lze napadat kasační stížností usnesení o zastavení řízení pouze z důvodu jeho nezákonnosti. V podané kasační stížnosti se stěžovatel výše uvedeného stížnostního důvodu výslovně nedovolává, nicméně z obsahu kasační stížnosti Nejvyšší správní soud usoudil, že stěžovatel dovozuje nezákonnost napadeného usnesení.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích v platném znění, jde-li o poplatek za řízení, vzniká poplatková povinnost podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení. Poplatníkem je ve věcech správního soudnictví ten, kdo podal žalobu, jíž se zahajuje řízení. Poplatek ve výši 3000 Kč (položka 14a Sazebníku) je splatný vznikem poplatkové povinnosti (§ 7 zákona). Protože stěžovatel tuto poplatkovou povinnost v řízení o žalobě před městským soudem nesplnil, soud jej k zaplacení poplatku vyzval a zároveň upozornil, že řízení bude zastaveno, jestliže nebude poplatek ve lhůtě 3 dnů od doručení tohoto usnesení zaplacen. Výzva k zaplacení byla stěžovateli; resp. právnímu zástupci doručena dne 8. 8. 2005. Ve stanovené lhůtě však soudní poplatek zaplacen nebyl, proto městský soud řízení zastavil.

Podle § 9 odst. 7 zákona o soudních poplatcích v jeho znění účinném ke dni vydání rozhodnutí městského soudu, usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku zruší soud, který usnesení vydal, je-li poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než usnesení nabylo právní moci, a v ostatních věcech nejpozději do konce lhůty k odvolání proti tomuto usnesení. Nabude-li usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku právní moci, zaniká poplatková povinnost.

Rozhodnutí o zastavení řízení nabylo právní moci dnem 27. 9. 2005. Soudní poplatek byl zaplacen téhož dne na podatelně soudu vylepením kolkových známek a byl tak splněn zákonný předpoklad pro to, aby městský soud zrušil předmětné usnesení.

Namítá-li stěžovatel, že výzva k zaplacení soudního poplatku měla být v daném případě v souladu s ústavní judikaturou doručována taktéž samotnému stěžovateli, nikoli pouze jeho právnímu zástupci, nelze s ním souhlasit.

Stěžovatelem zastávaný názor byl již překonán nejen Ústavním soudem (usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. II. ÚS 671/02, v němž situaci, kdy soud ve správním soudnictví zaslal výzvu k zaplacení soudního poplatku pouze zástupci žalobce, hodnotil Ústavní soud jako správné posouzení zastupitelného jednání při úhradě soudního poplatku), ale i rozsudkem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 2 Afs 187/2004 - 69, publikovaném pod č. 726/2005 Sb. NSS. Podle tohoto právního názoru není placení soudního poplatku úkonem, který by musel vykonat účastník osobně, nýbrž se jedná o úkon, který může vykonat jeho zástupce. Ze žádného ustanovení zákona o soudních poplatcích totiž neplyne povinnost poplatníka osobně zaplatit soudní poplatek. Jde proto o zastupitelné jednání a nedostatek osobního prvku jednajícího nezpůsobuje neplatnost či neúčinnost tohoto jednání. Účinky doručení usnesení o povinnosti zaplatit soudní poplatek nastávají u zastoupeného účastníka proto doručením tohoto usnesení jeho zástupci. Ve shodě s dřívějším právním názorem Nejvyššího soudu (rozhodnutí ze dne 8. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1949/99, publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 1/2001 – pozn. soudu), nezastupitelnými úkony lze rozumět jen takové, kdy konkrétní jednání nemůže učinit nikdo jiný než účastník samotný, tedy jde o jednání charakteristické svým osobním prvkem, který se upíná právě a jen na osobu jednajícího, a to tak, že jiná osoba, odlišná od konkrétního účastníka řízení, nemůže, právě proto, že je charakterizován osobou jednajícího, takový úkon vykonat. Pod takovým jednáním si lze v praxi představit např. výslech účastníka, strpění ohledání, vydání určité věci, apod.

I když povinnost zaplatit soudní poplatek stíhá účastníka, neznamená to zároveň, že jej také musí osobně zaplatit. Tato povinnost totiž plyne z jeho procesního postavení účastníka řízení, který podává návrh. Je třeba přitom vzít v úvahu samotný smysl existence poplatkových předpisů, který vedle jistého, i když celkově spíše symbolického podílu na úhradě nákladů spojených s výkonem soudní moci plní i regulační funkci v přístupu k soudu tak, že stanovená poplatková povinnost a její výše pro věci určitého druhu vede potenciální účastníky soudního řízení k odpovědnému posuzování významu vzniklého sporu a způsobu jeho řešení pomocí soudu.

Ohledně placení soudního poplatku jde typicky o zastupitelné jednání, kde nedostatek osobní aktivity jednajícího (poplatníka) nezpůsobuje neplatnost nebo neúčinnost takového úkonu, neboť podstatou úkonu je, aby soudní poplatek za povinnou procesní stranu byl zaplacen. K tomu lze jen dodat, že při posouzení zaplacení soudního poplatku jako úkonu, který má za povinnost vykonat účastník řízení osobně, by úhrada jinou osobou (v praxi ovšem velmi obtížně zjistitelná) znamenala, že poplatník soudní poplatek řádně nezaplatil, jiné osobě (zástupci) by musel být podle § 10 odst. 1 zákona o soudních poplatcích vrácen a účastník řízení by musel být vyzván k osobní úhradě pod hrozbou zastavení řízení. Takové důsledky jsou jistě absurdní.

Odvrátit zákonné účinky nezaplacení soudního poplatku je schopen pouze úkon spočívající v jeho zaplacení v době do nabytí právní moci usnesení o zastavení řízení, což se v dané věci stalo. Za této situace městský soud pochybil, jestliže předmětné usnesení sám nezrušil.

Protože Nejvyšší správní soud shledal naplnění důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. z důvodu procesní ekonomie usnesení městského soudu zrušil, přičemž městský soud předloží Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí ve věci samé.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. listopadu 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu